Verzonden: dinsdag 15 september 2026 11:46
Aan: Griffie-Hilversum <griffie@hilversum.nl>; griffier@wijdemeren.nl
CC: Gemeente <Gemeente@hilversum.nl>; secretariaat@tomingroep.nl; postbus@wijdemeren.nl
Onderwerp: Verzoek om openbare en controleerbare beantwoording – Tomingroep 2015–2026, €15,2 miljoen garantieruimte en verantwoordelijkheid raad en college

Geachte leden van de gemeenteraad, geacht college,

Bijgevoegd treft u mijn opiniestuk aan over de financiële en bestuurlijke ontwikkeling rond Tomingroep over de periode 2015–2026.

In deze e-mail leg ik raad en college een reeks concrete vragen voor. Ik verzoek de griffies van beide gemeente deze e-mail en bijlage:

1. te registreren als ingekomen stuk voor de gemeenteraad;
2. door te sturen aan alle raadsfracties en het volledige college;
3. afzonderlijk onder de aandacht te brengen van het collegelid dat de gemeente vertegenwoordigt in het algemeen bestuur van het Werkvoorzieningsschap Tomingroep;
4. te voorzien van een zaak- of registratienummer;
5. openbaar en blijvend raadpleegbaar bij de raadsstukken te plaatsen.

Ik stem in met openbare plaatsing van mijn naam, de brief en de bijlagen. Mijn privécontactgegevens mogen daarbij worden weggelakt.

Ik ontvang graag een ontvangstbevestiging, het registratienummer en een link naar de openbare plaatsing.

Kritische vragen aan gemeenteraad en college over Tomingroep

Geacht college, geachte leden van de gemeenteraad,

Tomingroep vervult een belangrijke maatschappelijke taak. De werknemers en deelnemers mogen daarom niet de rekening krijgen voor problemen die mogelijk zijn ontstaan in bestuur, toezicht, financiële beheersing, opdrachtverlening of informatiesystemen.

Juist vanwege dat maatschappelijke belang is volledige openheid noodzakelijk.

De afbouw van de Wsw was vanaf 2015 voorzienbaar. Vanaf 2019 werden verliezen zichtbaar. In 2021 werd al gemeld dat een belangrijk onderdeel van de gekozen strategie financieel onvoldoende werkte. In 2023 werd gesproken over een voortdurende verliessituatie en toekomstige liquiditeitsbehoefte. Vervolgens kwamen problemen met financiële sturing, externe inhuur en de ERP-implementatie naar voren.

Op 16 april 2025 verklaarden directie en Raad van Commissarissen desondanks dat de organisatie “in control” was. Nog geen jaar later werd voor 2026 en 2027 maximaal €15,2 miljoen aan publieke garantieruimte noodzakelijk geacht.

Dat verschil vraagt niet om nóg een bestuurlijke geruststelling, maar om een openbare en controleerbare reconstructie.

Daarom verzoek ik het college en iedere betrokken raadsfractie de volgende vragen afzonderlijk, concreet en onder verwijzing naar de onderliggende documenten te beantwoorden.

1. Verantwoordelijkheid van het college

1. Sinds wanneer wist het college dat de financiële positie van Tomingroep structureel verslechterde?

2. Welke collegeleden waren vanaf 2015 bestuurlijk verantwoordelijk voor Tomingroep, het Werkvoorzieningsschap of de gemeentelijke deelneming?

3. Wie vertegenwoordigde de gemeente in het algemeen bestuur, dagelijks bestuur, aandeelhoudersoverleg of andere bestuurlijke overleggen rond Tomingroep?

4. Welke schriftelijke en mondelinge waarschuwingen ontving het college vanaf 2015 over:

    - structurele verliezen;
    - liquiditeitsproblemen;
    - onvoldoende afschaling van de organisatie;
    - groei of omvang van staf en management;
    - externe inhuur;
    - verliesgevende opdrachten;
    - problemen met de financiële administratie;
    - de ERP-implementatie;
    - continuïteitsrisico's?

5. Op welke data zijn deze risico's binnen het college besproken en welke besluiten zijn daarop genomen?

6. Wanneer werd voor het college voor het eerst voorzienbaar dat gemeentelijke garanties of aanvullende publieke bijdragen noodzakelijk konden worden?

7. Waarom is de raad toen niet onmiddellijk en afzonderlijk geïnformeerd?

2. De mededeling “in control”

8. Wanneer ontving het college de verklaring van directie en RvC van 16 april 2025 dat Tomingroep “in control” was?

9. Welke betekenis heeft het college zelf aan die kwalificatie toegekend?

10. Welke cijfers, forecasts, liquiditeitsprognoses, risicoanalyses en scenario’s lagen aan deze kwalificatie ten grondslag?

11. Heeft het college de juistheid en volledigheid daarvan zelfstandig laten controleren?

12. Zo ja, door wie, met welke opdracht en wat was de uitkomst?

13. Zo nee, waarom heeft het college deze geruststelling zonder onafhankelijke verificatie aanvaard?

14. Welke feiten of prognoses veranderden tussen 16 april 2025 en de besluitvorming over maximaal €15,2 miljoen garantieruimte?

15. Op welk exact moment werd duidelijk dat de kwalificatie “in control” niet betekende dat Tomingroep zonder omvangrijke publieke zekerheid kon voortbestaan?

16. Acht het college de mededeling van 16 april 2025 achteraf nog steeds juist en voldoende onderbouwd?

3. De €15,2 miljoen

17. Waaruit bestaat het bedrag van maximaal €15,2 miljoen precies?

18. Welk deel betreft:

- een garantie;
- een daadwerkelijk verwacht liquiditeitstekort;
- exploitatieverliezen;
- reorganisatiekosten;
- transitiekosten;
- afvloeiingskosten;

- herstel van de financiële administratie;
- ERP- of ICT-kosten;
- externe advisering?

19. Hoeveel van de garantieruimte is inmiddels benut, gereserveerd of naar verwachting daadwerkelijk nodig?
20. Wat is het maximale financiële risico voor Hilversum, Wijdemeren en de overige deelnemende gemeenten afzonderlijk?
21. Welke zekerheden, voorwaarden, rapportageverplichtingen en ingrijpmogelijkheden zijn aan de garantie verbonden?
22. Welke concrete prestaties of bezuinigingen moet Tomingroep leveren voordat opnieuw publiek geld beschikbaar wordt gesteld?
23. Wie controleert maandelijks of aan deze voorwaarden wordt voldaan?
24. Worden die rapportages openbaar gemaakt? Zo nee, waarom niet?

4. Financiële ontwikkeling en bovenbouw

25. Kan het college per jaar vanaf 2015 een overzicht verstrekken van:

- rijksbijdragen;
- gemeentelijke bijdragen;
- overige subsidies;
- commerciële omzet;
- personeelskosten van de doelgroep;
- kosten van begeleiding;
- kosten van regulier personeel;
- management- en directiekosten;
- stafkosten;
- kosten van externe inhuur;

- advies- en accountantskosten;
- ICT- en ERP-kosten;
- resultaat;
- liquiditeit;
- eigen vermogen?

26. Hoe ontwikkelden de aantallen Wsw-medewerkers, Participatiewetmedewerkers en medewerkers Nieuw Beschut zich tegenover staf, management en directie?
27. Waarom krompen de totale organisatiekosten kennelijk niet voldoende mee met de voorzienbare afbouw van het Wsw-bestand?
28. Welke maatregelen zijn vanaf 2015 genomen om gebouwen, wagenpark, machines, management, staf en overige vaste lasten af te schalen?
29. Welke maatregelen zijn wel voorgesteld maar niet of pas later uitgevoerd?
30. Wie besloot deze maatregelen uit te stellen of niet uit te voeren?

5. Opdrachten en externe inhuur

31. Welke opdrachten zijn vanaf 2019 verliesgevend uitgevoerd?
32. Bij welke opdrachten moest externe arbeid worden ingehuurd omdat onvoldoende eigen capaciteit beschikbaar was?
33. Wat waren per opdracht:

- het overeengekomen tarief;
- de begrote kostprijs;
- de werkelijke kostprijs;
- de externe inhuur;
- de uiteindelijke marge of het verlies?

34. Wie gaf toestemming om deze opdrachten aan te nemen of voort te zetten?

35. Welke gemeenten waren zelf opdrachtgever van mogelijk verliesgevende werkzaamheden?

36. Hebben gemeenten tarieven of maatschappelijke voorwaarden opgelegd waardoor werkzaamheden redelijkerwijs niet kostendekkend konden worden uitgevoerd?

37. Welk deel van de financiële problemen is daardoor mogelijk veroorzaakt door gemeentelijk opdrachtgeverschap in plaats van door de bedrijfsvoering van Tomingroep?

6. ERP en financiële beheersing

38. Welk ERP-pakket is geselecteerd en welke leverancier en implementatiepartner waren betrokken?

39. Wat was de oorspronkelijke begroting en hoeveel is uiteindelijk aan licenties, implementatie, maatwerk, meerwerk, herstel en externe ondersteuning uitgegeven?

40. Wie stelde het programma van eisen vast?

41. Wie nam het definitieve go/no-go-besluit?

42. Welke test-, acceptatie- en migratierapporten lagen aan dat besluit ten grondslag?

43. Is vooraf parallel- of schaduwgedraaid en bestond er een bruikbaar fallbackscenario?

44. Welke problemen waren vóór de ingebruikname al bekend?

45. Wanneer bleek dat het systeem betrouwbare financiële sturing bemoeilijkte?

46. Wie werden daarover geïnformeerd en welke maatregelen volgden?

47. Is onderzocht of het ERP-probleem de oorzaak van de financiële problemen was, bestaande problemen heeft vergroot of vooral heeft blootgelegd?

7. Toezicht en accountant

48. Welke accountants controleerden Tomingroep vanaf 2015?

49. Welke opmerkingen zijn in controleverklaringen, accountantsverslagen en managementletters gemaakt over:

- continuïteit;
- liquiditeit;

- interne beheersing;
- de financiële administratie;
- personele bezetting van de financiële functie;
- externe inhuur;
- verliesgevende activiteiten;
- ERP en datakwaliteit?

50. Wanneer zijn deze bevindingen gedeeld met directie, RvC, auditcommissie, het Werkvoorzieningsschap, het college en de raad?
51. Welke aanbevelingen zijn uitgevoerd, welke niet en waarom niet?
52. Heeft de accountant ooit gewaarschuwd dat de beschikbare financiële informatie onvoldoende betrouwbaar was voor bestuurlijke besluitvorming?
53. Heeft de RvC aantoonbaar ingegrepen naar aanleiding van verliezen, liquiditeitsrisico's of problemen met het ERP-systeem?
54. Welke besluiten en interventies van de RvC zijn daarvan het concrete bewijs?

8. Verantwoordelijkheid van de gemeenteraad

55. Welke informatie ontving de raad jaarlijks vanaf 2015 over de financiële en organisatorische ontwikkeling van Tomingroep?
56. Was deze informatie volgens het college volledig, tijdig en voldoende om de controlerende taak uit te oefenen?
57. Welke fracties hebben vanaf 2019 schriftelijke of technische vragen gesteld, moties ingediend, om aanvullend onderzoek gevraagd of voor risico's gewaarschuwd?
58. Welke fracties hebben ingestemd met begrotingen, jaarstukken, garanties of andere besluiten zonder aanvullende voorwaarden te stellen?
59. Welke informatie hadden de fracties op dat moment daadwerkelijk tot hun beschikking?
60. Waarom zijn de jaarstukken 2025 en de zienswijze op de begroting 2027 in juni 2026 zonder volwaardig openbaar raadsdebat behandeld?

61. Wie heeft voorgesteld of ermee ingestemd deze stukken zonder debat af te handelen?

62. Acht iedere fractie die keuze achteraf nog steeds verantwoord?

63. Is de raad bereid zijn eigen functioneren in dit dossier onafhankelijk te laten reconstrueren?

64. Wil iedere fractie vóór de verkiezingen openbaar verantwoorden:

- welke informatie zij bezat;
- welke vragen zij stelde;
- welke besluiten zij steunde;
- waarom zij wel of niet heeft ingegrepen?

9. Hilversum, Wijdemeren en de nieuwe gemeente

65. Hoe wordt voorkomen dat verantwoordelijkheden door de herindeling tussen Hilversum en Wijdemeren uit beeld verdwijnen?

66. Worden alle relevante dossiers, e-mails, notulen, financiële bestanden en bestuurlijke stukken vóór de herindeling veiliggesteld?

67. Komt er één gezamenlijke reconstructie voor Hilversum en Wijdemeren?

68. Worden daarbij ook de rollen van de andere deelnemende gemeenten betrokken?

69. Wordt vóór de verkiezingen openbaar gemaakt welke bestuurders en partijen gedurende de relevante jaren verantwoordelijkheid droegen?

70. Waarom zouden inwoners een nieuwe, grotere gemeente vertrouwen wanneer de oude gemeenten geen volledige openheid geven over hun handelen rond Tomingroep?

10. Bescherming van werknemers

71. Welke garanties krijgen werknemers en deelnemers dat zij niet de rekening betalen voor bestuurlijke of bedrijfsmatige fouten?

72. Welke bezuinigingen raken de werkvloer, begeleiding en beschermde werkplekken?

73. Welke bezuinigingen raken directie, management, staf, externe inhuur, advies, huisvesting en overige overhead?

74. Wordt bij iedere reorganisatiemaatregel zichtbaar gemaakt waarom eerst op de werkvloer zou moeten worden bezuinigd voordat aantoonbaar alle mogelijkheden in de bovenbouw zijn benut?

75. Hoe wordt voorkomen dat het maatschappelijke belang van Tomingroep wordt gebruikt om kritische vragen over bestuur en financiën af te weren?

Verzoek om beantwoording en openbaarmaking

Ik verzoek het college om deze vragen afzonderlijk, volledig en controleerbaar te beantwoorden. Algemene verwijzingen naar jaarstukken, vertrouwelijkheid, lopende trajecten of de verantwoordelijkheid van Tomingroep zijn onvoldoende.

Bij ieder antwoord ontvang ik graag:

- het concrete antwoord;
- de relevante datum of periode;
- de verantwoordelijke functionaris of bestuurslaag;
- het onderliggende besluit;
- een rechtstreekse verwijzing naar het openbare brondocument;
- en, wanneer openbaarmaking wordt geweigerd, de specifieke juridische grondslag daarvoor.

Ik verzoek daarnaast de gemeenteraad deze vragen niet uitsluitend aan het college door te sturen, maar ook zijn **eigen controlerende rol** in dit dossier te beantwoorden. De raad is hier niet alleen ontvanger van informatie, maar maakt zelf deel uit van de bestuurlijke controleketen.

Wanneer de gevraagde informatie niet volledig, controleerbaar en publiceerbaar beschikbaar wordt gesteld, zal ik voor de ontbrekende documenten een gericht verzoek op grond van de **Wet open overheid** moeten opstellen. Dat Woo-verzoek zal zich dan onder meer richten op interne adviezen, college- en bestuursstukken, correspondentie, risicoanalyses, financiële prognoses, accountantscommunicatie, ERP-documentatie, opdrachtcalculaties en de informatievoorziening aan de raad.

Dat is geen dreigement en evenmin een poging medewerkers onnodig te belasten. Het is de onvermijdelijke vervolgstap wanneer een dossier met een publiek risico van maximaal €15,2 miljoen niet uit eigen beweging volledig inzichtelijk en controleerbaar wordt gemaakt.

De werknemers van Tomingroep verdienen bescherming.

De inwoners verdienen openheid.

En raad en college behoren uit te leggen hoe een sinds 2015 voorzienbare ontwikkeling, ondanks alle aanwezige bestuurs- en toezichtslagen, kon uitgroeien tot een situatie waarin opnieuw miljoenen aan publieke zekerheid nodig zijn.

Met vriendelijke groet,

(Naam is bekend bij de Griffie)